

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Р.б. Домі, на розі вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДОМІНАЛЬНІ ВИБОРИ І ЧОТИРИ ГРІХИ СМЕРТЕЛЬНІ.

ІІІ. ІМІГРАЦІЯ.

Приступаємо до огляду третього гріха смертельного, що як і кожний інший набрав певності і розголосу в передвиборчій гонимості та що як і кожний інший протягне ноги після виборів, а це до питання про імміграцію.

Канадським капіталістам треба більше іммігрантів в Канаді. Іммігрантів треба корабельним, залізничним, індустріальним компаніям, тим що мають земельні обшири. Робітникам і бідним фермерам іммігрантів не то що не треба, але їм просто неясно: в Канаді такі величезні незаселені земельні простори, а робітники ходять без роботи і фермери не можуть виїздити з довгів? Здавалося б, що на цих просторах можна ще дві-три рази вмістити стільки людей, як є тепер і тоді ще — їдуть душе, пий і веселіся! А на ділі чомусь і мало нас і тісно нам. Коли на цих великих просторах і мало нас і тісно нам, то що буде, як пани це більше людей наведуть? — Ось такі питання ставлять перед собою ті, що на цих великих просторах ходять без роботи, або живуть в нужді й голоді. Тож природно, у них риторичнось погляд: забезпечити перше людське існування тим, що вже навесні, а тоді нехай більше, маючи для них наперед забезпечену роботу, чи фарми.

Та не з того боку розглядають цю справу капіталісти і їх виборчі апарати.

Мієн каже: "Уряд Кінга за останній рік витратив приблизно \$3,800,000 на те, щоб привести до Канади 111,000 іммігрантів, а консервативний уряд в останньому році свого існування витратив лише \$1,800,000 і привіз за них до Канади 148,000 іммігрантів". Кінг відповідає Мієнові, доказуючи, що його уряд робив так, як вимагали обставини і що консервативний уряд це й то не втяв би. А новоназначений Кінгом міністер імміграції Гордон, промовляючи недавно в Торонто, сказав, що Канаді не потрібно більше людей так довго, поки її індустріальне життя не абсорбує того населення, що вже є в цій країні.

У відповідь Мієнові і Кінгові, наприклад, вінніпегська "Фрі Прес" каже, що країні зовсім нема користі з суперечки лідерів між собою, бо обидва вони один другого варта, але країні треба іммігрантів, які розвинули-б її багатства і привели-б її до добробуту.

Але-ж і Мієн і Кінг також "вели й ведуть країну до добробуту"! Коли-ж за посередництвом імміграції вони доведуть країну до того добробуту не можуть, то за те ту частину населення, що зветься капіталістами, вони давно вже привели до добробуту.

По суті ліберали й консервати хапуються цієї імміграційної справи лише, як виборчого батога одні проти других, а не як справи, яку вони хочуть дійсно розв'язати для користі країни та самої імміграції. Вони навіть в промовах на своїх передвиборчих публічних мітингах не кажуть, як вони це питання розв'язують, який їх план. По правді ні Мієн, ні Кінг, прийшовши до влади, не отворять широко дверей іммігрантам, бо вони знають, що в теперішніх обставинах вони не дадуть масовій імміграції ради. Вони знають, що ні Сініар, ні Годсон Бей своїх земель безплатно іммігрантам не дадуть, індустрія має й так більше, чим треба робітників, отже про масову імміграцію нема що думати. Лишається лише підлизувати, щоб було досить іммігрантів для того, щоб забезпечити капіталістам таких робітників та мати все резервову армію безробітних. Але цієї армії не можна збільшати до того розміру, щоб відтак самим її боялися.

Кричати багато про колонізацію західної Канади. Але цей гомон також бється об сніпирські та годсебейські землі. Земельні обшири тих компаній надто дорогі для іммігрантів, щоб вони їх могли купувати. До Канади їде, переважно, європейська бідиота і то лише слава, що ними колонізується Канада. Ними "колонізується" секції, "екстра-генки", ковальні, лісові кемпи. Ними зникається платню тим робітникам, що виборили її тяжкою боротьбою протягом довгих років. Тому цілком природна річ, що робітники є проти імміграції. Робітники не є проти імміграції з якогось неясного егоїзму, але вони кажуть: забезпечити робітникам роботу, фермерам право на продукти їх праці, тоді везть сюди іммігрантів, забезпечивши їм людське існування.

Департамент чи міністерство імміграції, що існує тепер в Оттаві і має своє представництво в Лондоні, коштує країну поперх два з половиною мільона доларів річно. Цих \$2,800,000, що їх по словам Мієна уряд Кінга видав на імміграцію за протиг останнього року, він видав їх не як допомогу іммігрантам за переїзд через океан, або щоб допомогти їм устроїтися на місці. Ні, іммігранти їдуть сюди за свої гроші і тут полишені на ласку бо-жу і капіталістичну. Та величезна сума грошей, що її видає річно канадський уряд "на імміграцію", їде на утримання імміграційного департаменту. На утримання цього департаменту в Оттаві і його філії в Лондоні уряд дає по два з половиною мільони доларів річно, а на безробітних в нутрі країни він не має грошей.

Отже імміграційне питання — це лише виборча кастомаша, за яку гинуться консервати з лібералами, а прийшовши до влади, всі вони будуть вирішувати це питання на користь капіталістів цієї країни, а не на користь її добробуту, як про це вони кажуть, а тим більше не на користь працюючих мас Канади і не на користь тих людей, яких вони сюди везуть. Отже робітники й фермери повинні сказати тим панам: дайте роботу тим тисячам робітників, що зараз ходять в Канаді без роботи; забезпечити за фермерами ті їх фарми, на яких вони працюють вже десятки років, а тоді везть сюди імміграцію — забезпечивши індустріальним робітникам працю, а різним — землю, хоч би забрали для цього земельні обшири різних компаній. Але ні того, ні другого капіталісти не зроблять, бо вони знають лише свої хитрацькі бажання і стараються їх задовольнити під різними "народними гаслами".

Робітників.

БОЯТЬСЯ КОМУНІСТА СAKЛATBAЛИ.

Слово "комунизм" стало те- пер таким словом, що на са- му глядку про него — капі- талісти і їх ставленники при державній владі починає три- сти пропасники. Людей, що проповідують ідеї комунизму, вони переслідують, кидають в тюрми, посилають на шибени- цю, на розстріл. Тепер кому- низм і його проповідники по- ставлені на тій столі, на якій за часів панування старинного Риму поставлено було первісне чисте християнство і його про- повідників.

Як капіталісти бояться і од- ночасно ненавидять комуністів і їх ідей, може посвідчити той факт, що вони його приміни- ли тепер до комуніста Сакла- твали, члена британського пар- ламенту. Невдовзі має відбути- ся в Оттаві, а відтак в Вашинг- тоні конференція міжпарламен- тарної ліги, на яку з'їжджають парламентарі всіх ріж- них країн. На ній їде також британський парламентарий посол комуніст Саклатвала. Ця поїздка Саклатвали наробив- ла великого переполоху серед англійських консервативних послів. Вони, коли почули, що й Саклатвала їде, перше зля- калися, потім обурилися, а да- лі почали вдавати з себе бла- жин. Не поїдемо між люди з ко- мунізмом та ще й з Індусом — сказали вони.

І три консервативні послы один за другим зрезигнували з поїздки на згадану кон- ференцію. Газети наробили розголосу з приводу цього. В англійських буржуазних кру- гах почали носитися з думкою, щоб всі англійські послы зре- зигнували з тої поїздки, але виступив бувши міністер сер Горн, і сказав, що він поїде, та що глумити є резигнувати, бо в такому разі від англій- ського парламенту поїде ли- ше один посол і ним буде ко- муніст Саклатвала.

Нарешті з поїздкою т. Са- клатвали все було залагодже- но. Він їде в американсько- го консуля в Лондоні візу на в'їзд до Злуч. Держав і мав від'їхати кораблем 19. верес- ня. Міністер внутрішніх справ Англії Джойнсон-Гікс скрего- тав зубами і отверто заявив, що коли-б це було в його си- лі, він не випустив би Сакла- твали з Англії.

І от перд самим від'їздом Саклатвали, державний секр- тар Злучених Держав Келог видав заборону на в'їзд Сакла- твали до Злуч. Держав на тій підставі, що він комуніст, — хоч т. Саклатвала зовсім не збирає робити революції в цій країні, бо на всіх послів

він тільки сам один був би ко- муністом. Американські ка- піталісти не захотіли випустити в "країну демократії", в "кра- їну конституції прав людини" — представника англійського робітництва. Злякалися рево- люції. Винайшли закон (який самі ухвалили), що людям, які не годяться з капіталістичним раєм, вступ в "країну демокра- тії" заборонений. Країні, в я- кій викидають зі шкіл науку про еволюцію, в якій можливі тепер середньовічні "малпичі суди", нема що такому вибри- кові дивуватися.

Лишається ще Канада. Чи приїде Саклатвала до Канади і... чи випустять його сюди? Ка- нада є британською домінією, отже складовою частиною бри- тійської імперії. Значить, тут не могло-б бути й мови про заборону в'їзду до неї бри- тійському громадянину. Але це тільки так здається. Ми ба- чили вже кілька випадків де- портації з Канади до Англії "небажаних" громадян. Під цим самим претекстом можуть ще не випустити т. Саклатвали й до Канади. Капіталістам взагалі легко відшукати багато пре- текстів. Вінніпегська "Фрі Прес" вже виступила проти допущення Саклатвали в Ка- наду. Певно зякалася, бо Він- ніпег є одним з тих міст, які має відвадити т. Саклатвала.

Та менше з тим — випустят- ь т. Саклатвалу до Канади, чи не випустят, Саклатвала, як кому- ніст, своє зробив, а решту до- кінчила буржуазна преса, бур- жуазні політики, англійські консервативні послы, що ото порезигнували, а міністер Зл. Держав запечатують. Своєю метушено, своїм криком, пе- реляком ці ставленники капі- талу зробили для комунизму більше, ніж би т. Саклатвала тихенько без всякої опозиції приїхав був на ту нечасну між- парламентарну конференцію.

Коли-б дійсно було правди- вим те, що Ш. Інтернаціонал видає величезні суми грошей на комуністичну пропаганду в капіталістичних країнах, я го- лосував би за тим, щоб цим разом він заплатив за комуні- стичну пропаганду англійській буржуазній пресі, англійським консервативним послам (тим, що порезигнували), англій- ському міністрові внутрішніх справ Гіксіві і державному се- кретарю Злучених Держав Келогові. Вони дуже багато помогли т. Саклатвалі поши- рити комуністичну пропаган- ду.

Чи приєднається до-них у- ряд Кінга?

Волинцев.

НОВА ПОЛІТИКА КОЛЮЧОГО ДРОТУ ПРОТИ РАД. СОЮЗУ.

Політика англійського міні- стра закордонних справ Чем- берлейна і консервативного у- ряду Балдуїна взагалі, почи- наючи набирати реального ха- рактеру. Ця політика зводит- ся до п'ятих сепаратних пак- тів між ріжними капіталістич- ними державами від Скандина- вії, аж до Персії. Це є політи- ка — обвинити залізним колом багнетів Союз Радянських Ре- спублік, хоч називають її "по- літикою міжнародного мира". Як вона може бути політикою міжнародного мира, коли ни- нішній її автор, Чемберлейн, зараз по прихоті до влади кон- сервативного уряду в Англії, відкинув так званий "мирний протокол" Ліги Націй, ухва- лений за часів урядів МекДона- лда в Англії і Еріо у Франції.

Телеграми кажуть, що цей п'ятипактовий план союзу ка- піталістичних країн буде ви- глядати так: найголовнішу групу творитимуть Велика Бри- танія, Франція, Німеччина і І- талія. Для моди буде приче- лена до них ще й Бельгія. Уго- дою цих п'ятих держав має бути забезпечений франко-ні- мецький кордон на Рейні, або іншими словами, Німеччина відмовляється на віки вічні від

тих земель на користь Франції, які Франція від неї відвоюва- ла.

Другий пакт, який заключа- ють між собою Німеччина, Польща і Чехословаччина, за- тверджує відречення Німеччи- на на користь Польщі і Чехо- словаччини від тих земель, які ці дві країни забрали від Ні- меччини завдяки політиці "ми- лостивості" антанті.

Третій пакт заключається між балканськими капіталі- стичними "братушками" — Болгарією, Югославією, Руму- нією, Грецією і Італією.

Четвертий — між Польшею, Фінляндією, Литвою і Латвіе- ю і, п'ятий, між Великою Бри- танією, Іраком (!!), Персією і Туреччиною.

Ось яка добріша європейська капіталістична родина збіра- ється зв'язати себе угодами під маскою "міжнародного ми- ру", а на ділі для спільного на- ступу на Союз Радянських Ре- спублік.

Це значить, що політика Чемберлейна взяла верх над політикою французьких імпе- ріалістів і фактично замінює собою колишню політику ко- лючого дроту Клеманса проти С.Р.С.Р.

Наслідки цієї політики вже дають себе знати. Переговори між Францією і Радянським Союзом по ріжним економіч- ним питанням, що тягнулися вже через пару місяців, зістали- ся нагло перервані на розказ мі- ністра фінансів Кайо, перерва- ні саме тоді, коли мали найкращі- ші вигоди для успішного за- кінчення.

Одначасно Англія дістала від Естонії в оренду острови на Балтійському морю, недале- ко Ленінграду, на яких вона думає збудувати військову ба- зу.

Ось така тепер політика міжнародного капіталу, під проводом консервативного у- ряду Балдуїна, проти Радян- ського Союзу. Чи порозумі- ються капіталісти — це ще пи- тання. Плани на зверх "гарні" — але внутрі капіталісти три- мають ніж один проти друго- го. З одного боку говорять, наприклад, про угоду Туреччи- ни, Іраку, Персії і Англії, а з другого боку, телеграма доно-

сить, що 90,000 турецького війська машерує на Ірак.

Однак працюючі маси ціло- го світа повинні собі запам'я- тати, що коли цей план союзу світових капіталістів буде здійснений, то це буде союз капіталістів не лише проти Ра- дянських Республік, але проти працюючих мас цілого світа. Це буде повторення "священ- ного союзу" трох імператорів з 1848 року, тільки в далеко більшому розмірі. В 1848 році війська російського царя души- ли революцію на Угорщині, а якщо нинішній план союзу сві- тових капіталістів буде здій- снений, вони спільними силами будуть душили всякий прояв визвольного руху в кожній ка- піталістичній країні.

Тому план угоди між цими сімнадцятьма капіталістичними державами треба вважати уго- дою капіталістів проти працюю- чих мас цих країн взагалі, а проти працюючих мас Радян- ських Республік з'окрема.

Мусій.

БАНКРОЦТВО КОНЦЕРНУ СТІНЕСА.

В Німеччині збанкрутував величезний капіталістичний концерн Стінеса. Концерн Сті- неса був одним з найбільших капіталістичних об'єднань в Європі. Порівнюючи до інших капіталістичних об'єднань, цей концерн був дуже молодий. Створився він майже під час світової війни а розрісся вже після війни, тоді, як Німеччи- на опинилася на краю економіч- ного і фінансового банкруцтва.

Користуючись тяжким ката- строфічним станом господар- ства країни, обізнаними її грошей, спритний спекулянт і талановитий організатор, Гуго Стінес, скуповлював за безцінь банкрутувавші фабрики, заво- ди, копальні, ліси, корабельні товариства з цілим їхнім май- ном, об'єднував під своєю кон- троллю найрізноманітніші під- приємства Німеччини, викорис- товуючи в них майже безплат- ну силу працюючих. Одним словом, Стінес нажив кольо- сальне майно коштом поту, крові, нужди й голоду працюю- чих, коштом тисячів збанкуро- тованих великих і дрібних під- приємств і став неофіційним кайзером Німеччини і небез- печним конкурентом європей- ських та американських капі- талістів на міжнародному ринку. Концерн Стінеса в Ні- меччині був справжньою дер- жавою в державі, як каже С. Яворський в харківських "Рі- стях", а Німецька Народна Пар- тія була одним з філіалів Сті- несів. Стінес зумів уникнути о- пекі банкового капіталу, заспу- вавши свої власні банки.

Зрешти на економічному у- падку і фінансовому банкруц- тві Німеччини, концерн Стінеса опинився в скрутному поло- женні, як тільки почалася ста- білізація німецького капіталу під опікою плану Доса. На не- щастя концерну на початку цієї стабілізації умер сам органі- затор, Гуго Стінес. Його спад- коємці, з'окрема обидва його сини не мали організаційно- спекулятивної спритності бать- ка, крім того розходилися в політичних поглядах. Це зано- чили інші капіталістичні тре- сти, що завидували могутно- сти Стінесового концерну і по- чали на него наступ зі всіх бо-ків. До цього прилучилися ка- піталістичні синдикати Англії і Америки і рішили добити сво-

го брата по крові й плоті. Во- ни кинулися на него, як скаже- ні бики кидаються на "сво- го брата, побачивши на нему кров. В наслідок облоги, кон- церн Стінеса опинився в тяж- кому фінансовому стані. Всі банки відмовили кредиту, а ко- ли згоджувалися дати кредит, то під умовою, що їх буде до- пущено до правління цим кон- церном. В наслідок цього по- явилася на ринку акції Німець- ко-люксембурзького гірничо-промислового металургійного товариства", яке належало до концерну Стінеса. Ці акції на суму 21 мільон золотих марок купили американські капіталі- сти за посередництвом англій- ської фірми, з того й почалося 1,300 Стінесових підпри- ємств почали одно за другим переходити в інші руки, не дивлячись на боротьбу синів Стінеса, особливо старшого, Едмонда Стінеса, який не хоче піддатися атакам фінансового капіталу. І коли Едмонд Стінес не мав чим заплатити платні робітникам свого берлінського автомобільного заводу, він щоб не піддатися банковому капіталові, запропонував робітникам стати шервочими його заводу, віддаючи їм замість заробітної платні 40 процент шерів цього заводу.

Таку боротьбу зводить мо- гутній недавно концерн Стіне- са за своє існування. Навіть до робітників вдається за до- помогою, на яких потові й кро- ві він виріс. Прийшов сильні- ший капіталістичний звір — фінансовий капітал і каже: а- бо піддайся під мою контро- лю, або цілком банкрутуй. І виходу з цих двох доріг нема: підеш одною — ти не будеш вже Стінесів, підеш другою — здохнеш зовсім.

Робітникам плакати за кон- церном Стінеса нема чого, як нема чого радити, що прихो- дить новий пан. Як один, так і другий живуть потом і кровю працюючих і проти них робіт- ники мусять зводити тяжку боротьбу.

Упадок концерну Стінеса по- казує нам, що наймогутніші капіталістичні об'єднання не є довговічні, що вистарчить од- ному з них спітнутися на чо- му небудь, як на тому місці його добувають власні брати.

Газетяр.

ЧОМУ ФРАНЦІЯ ВОЮЄ В МАРОКО.

У французькій газеті "Ма- тен" вмістив статтю Роберт Рейно, в якій описує багатства Мароко. Він пише, що свер- дління, пророблене до цього часу виявило величезні покла- ди фосфату, що проходить Ма- роко з південного сходу на північний захід. Південно-схід- на частина цих покладів лежить в 140 кілометрах від морсько- го берега в місці, що зветься Курига. Ця місцевість дуже зручна для транспорту фосфа- ту через порт Казаблянка. Та

ділянка, що її експлуатують тепер, тягнеться на протязі 300,000 гектарів і, за останніми підрахунками, має в собі 25 мільярдів тон фосфату. І далеко на південь їдуть ці ска- рби, що їх вираховують астро- номічними цифрами.

Далі автор оповідає, що ек- сплуатується поки тільки невелика ділянка, де мінералів є кілька сот мільярдів тон і при тому вищої якості. Добувають- ся фосфат досить інтензивно, 1921 року добуто 8,000 тон,

1922 р. — 80,000 тон, 1924 р. — понад 400,000 тон, а цього року — до 600,000 тон.

Далі "Матен" повідомляє, що у всьому світі добуто було 1924 р. 7 міль. тон фосфату, з них у Франції та її колоніях добувається до 60 процент цієї кількості. Треба мати на увазі, що величезні поклади фосфа- ту є в Алжирі та Тунісі і та- ким чином Франція панує на світовому фосфатному ринко- ві і диктує йому всі ціни.

"Матен" каже, що цими ба- гатствами завідує французька держава. Але бельгійська ко- муністична газета "Драпо Руж" каже що іншого.

Протягом 5 років, починаю- чий 1921 року, два французькі інженери почали самі вишуку- вати фосфат і подали у вста- новленому законом порядку заяви на знайденні 28 ді- льянок, на просторі 44,800 гек- тарів. По французькому зако- ну, всякий, хто знайде у незна- нних місцях поклади мінералів, має право на 1 п'яту їхньої вар- тости, коли їх здається з тор- гів експлуатувати. Але вели- кий банківський капітал, захи- кавлений мароканськими під- приємствами, зовсім не наміре- ний був поступатися на кор- исть нікому невідомим дослі- дувачів величезними сумами, а через те під натиском "Гене- ральної мароканської компа- нії", що є філією "Паризького Нідерландського Банку", уряд мароканський, тоб-то, знов та- кий французький генерал губер- натор видав закон, згідно з я- ким кожний дослідувач, маю- чий заяву, повинен зареєстру- вати її в "шерифському управ- лінні фосфатів". Інженери, що мали 28 заявок, не прирозумі- ли зареєструвати кожну з них з'окрема і, на підставі цього формально-юридичного три- ку, їх і позбавили права на 27 їхніх заявок. Величезні скарби опинилися в руках марокан- ського уряду і він експлуатує фосфатні поклади в такий спосіб, щоб не шкодили інтересам капіталістів, які мають акції фосфатних копалень в Тунісі і в Алжирі.

Величезні поклади марокан- ського фосфату використовую- ється дуже мало, що дає змо- гу фосфатному синдикату вдержувати ціни на свою про- дукцію на дуже високому рів- ні. Європейське хліборобство — для якого фосфат є найцін- нішими туками, не має змоги користуватися ним по деше- вій ціні, що в свою чергу до- зволяє іншим капіталістичним зграї спекулювати на зерні, я- ке привозять до Європи. Справжнім хазяїном у Мароко є "Паризько-Нідерландський Банк", що контролює більш як 25 величезних підприємств і що держить у своїх руках ма- роканський кредит, транспорт та промисловість.

Маршал Л'ютей — францу- зький генерал резидент — є не- більш, як агент і вірний при- служник цього банку. І нині- шня військова авантюра, що має на меті захопити північну ча- стину Мароко, заселену Ріфа- ми, також має намір, намічений банківськими французькими колами, — захопити багатіші поклади заліза у ріфському краю для того, щоб забезпечити за французькими проми- словцями високої ціни на залі- зну руду, що її примушена у них купувати Німеччина, по- збавлена наслідком Версаль- ської угоди, льотаринських та горішно-шлеских копалень.

С. Яворський.

В будинкові варшавського суду, де відбувався суд над Гіб- нером та його товаришами, ко- місар дефензиви Чимбарський конфіскував у кореспондентів РАТАУ і ТАССА фотографії, зроблені польським фотогра- фічним агенством у момент ви- ходу з в'язниці Гібнера, Рут- ковського й Кневського.

Фотографії зроблені поль- ським фотографічним аген- ством, свідчать про те, що Гіб- нер, Рутковскі і Кневскі не мо- гли йти самі та що їх до суду мало не внесли на руках полі- ції. Фотографії конфісковано з розпорядження голови суду.

CONFISCATA FOTOGRAFII.